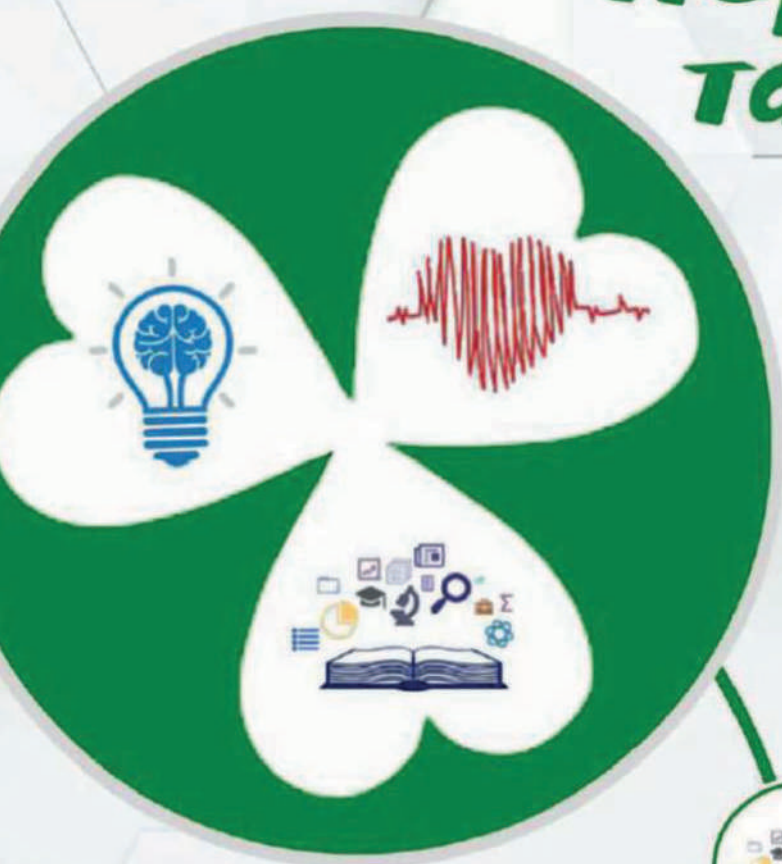

Наукові перспективи
Видавнича група

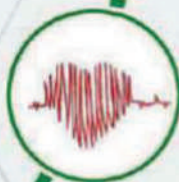
Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№11(45)2024

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру
дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 11(45) 2024

Київ – 2024

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral
Education

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv", Nutrition Center of
Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series" Pedagogy ", Series" Psychology ", Series" Medicine ")

Issue № 11(45) 2024

Kiev – 2024

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45))

**«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»):
журнал. 2024. № 11(45) 2024. С. 2111**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

**Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів
наук з державного управління» (Рішення від 18.11.2024, № 15/11-24)**

*Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології
Наталії Калиновської.*

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григоріївна — кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартенєва Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна — доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвожджевський Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

Чорненко А.В. 1710
ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ В ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ БОГОСЛОВІВ УГКЦ

Широбоков Ю.М., Барабанчик О.В., Рябініна О.В. 1722
ПСИХОЛОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ДО ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ У НАВЧАННІ

СЕРІЯ «Медицина»

Chornenka Zh.A., Domanchuk T.I., Hrytsiuk M.I., Palibroda N.M. 1734
POTENTIALLY DANGEROUS SOCIO-ECONOMIC AND SOCIO-PSYCHOLOGICAL RISK FACTORS OF GASTRIC CANCER DEVELOPMENT

Chornenka Zh.A., Mararash H.H., Hrytsiuk M.I., Palibroda N.M. 1746
THE ROLE OF THE NURSE IN THE PREVENTION OF ARTERIAL HYPERTENSION

Kokhan B.I., Ocheredko O.M. 1754
ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS OF TREATMENT SCHEMES FOR DISEASES WITH BRONCHO-OBSTRUCTIVE SYNDROME IN PATIENTS OF MNCE "HAYSYNKA CDH OF HCC"

Soloviova N.M., Siusiuka V.H. 1767
PERINATAL CONSEQUENCES OF CHILDBIRTH IN PREGNANT WOMEN WITH A HISTORY OF REPRODUCTIVE LOSSES

Vergun A.R., Nadashkevych O.N., Vergun O.M., Matsyakh Yu.M., Paraschuk B.M., Yarema Ya.I., Lytvynchuk M.M., Zhuraiev R.K., Shalko I.V., Oleksiuk O.B., Karpysyn N.V. 1776
SECONDARY PREVENTION AND TREATMENT OF COMPLICATED STAGE III AND STAGE IV DECUBITUS ULCERS (PRESSURE ULCERS, BEDSORES), WHAT'S NEW, AUTHOR'S VIEWS

Абдул–Огли Л.В., Олійник К.А. 1795
СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ТА РОЗУМІННЯ УДАРНО – ХВИЛЬОВОГО ВПЛИВУ НА СИСТЕМУ ЗОРОВОГО АНАЛІЗАТОРУ (АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)

Алієв Руфат Бахтіяр огли, Шаповалова А.С., Абуватфа Самі І.Х., Алієва Т.Ю., Глухова О.І. 1811
ПАТОГЕНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМОРБІДНОГО ПЕРЕБІГУ ЗАПАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ COVID-19 НА ТЛІ ЦД 2 ТИПУ

Бакалюк Т.Г., Стельмах Г.О., Макарчук Н.Р., Куприк В.О. 1824
ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ НА ПОСТУРАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ У ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ТРАВМИ ПЕРЕДНЬОЇ ХРЕСТОПОДІБНОЇ ЗВ'ЯЗКИ

UDC: 616.12-008.331.1-083-084:614.253.5

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)-1746-1753](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45)-1746-1753)

Chornenka Zhanetta Anatoliivna PhD, Associate professor of the department of Social Medicine and Public Health of Bukovynian State Medical University, Chernivtsi, <https://orcid.org/0000-0003-2314-1976>

Mararash Halyna Hryhorivna PhD Postgraduate, Department of Social Medicine and Public Health, Bukovynian State Medical University, Chernivtsi, <https://orcid.org/0000-0002-0321-6822>

Hrytsiuk Mariana Ivanivna MUDr, Professor, Vice-Rector on Scientific-Pedagogical Work and International Relations, International European University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-1000-6417>

Palibroda Nadiia Mykhailivna Associate professor, Dean of the Faculty of Pharmacy of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, <https://orcid.org/0000-0002-8149-9733>

THE ROLE OF THE NURSE IN THE PREVENTION OF ARTERIAL HYPERTENSION

Abstract. As an integral part of the health care system, nursing has its own unique distinction among other disciplines. There is no doubt that this is one of the most valuable sciences today. After all, today the role of nursing services and the nurse as a specialist who is the first to contact the patient, his family and the environment and care for them in the hospital and at home until the end of life is growing. And nursing, as an integral part of the health care system, is aimed specifically at solving the problems of individual and public health of the population in changing environmental conditions and includes activities to strengthen health, prevent diseases, provide psychosocial assistance and care for people, who have physical and (or) mental illnesses, as well as disabled persons of all age groups. In many European countries, nurses form the basis of primary health care.

The key role in the prevention of patients with arterial hypertension (AH) is undoubtedly played by the nurse, implementing health promotion measures that ensure disease control, prevent complications and improve the quality of life of patients and their families. Without a doubt, it is important for the nurse to increase the theoretical and practical knowledge of patients and to encourage changes in attitudes towards health behavior. A nurse has to deal with patients of different ages, with certain social and cultural priorities of clients. However, the object of her activity always remains a person. This requires a nurse to have special individual

qualities, a system of values, a worldview, and, above all, a meaningful attitude towards oneself as a subject of professional activity.

Keywords: nurse, prevention, arterial hypertension, educational programs

Чорненька Жанетта Анатоліївна к.м.н., доцент кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, <https://orcid.org/0000-0003-2314-1976>

Марараш Галина Григорівна к.м.н., асистент кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, <https://orcid.org/0000-0002-0321-6822>

Грицюк Мар'яна Іванівна д.м.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, Міжнародний Європейський Університет, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-1000-6417>

Паліброда Надія Михайлівна к.м.н., доцент, декан фармацевтичного факультету, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, <https://orcid.org/0000-0002-8149-9733>

РОЛЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ В ПРОФІЛАКТИЦІ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ

Анотація. Медсестринство, як невід'ємна частина системи охорони здоров'я, має своє унікальне розрізнення серед інших дисциплін. Немає сумніву, що це одна з найбільш цінних наук сьогодення. Адже сьогодні зростає роль медсестринських служб та медичної сестри як фахівця, яка першою контактує з пацієнтом, його родиною та оточенням і опікується ними в лікарні та вдома до кінця життя. А сестринська справа, як складова частина системи охорони здоров'я, спрямована саме на рішення проблем індивідуального та громадського здоров'я населення в мінливих умовах навколишнього середовища і включає в себе діяльність по зміцненню здоров'я, профілактиці захворювань, надання психосоціальної допомоги та догляду людям, які мають фізичні і (або) психічні захворювання, а також непрацездатним всіх вікових груп. У багатьох європейських країнах медичні сестри складають основу первинної ланки охорони здоров'я.

Ключову роль у профілактиці пацієнтів з артеріальною гіпертензією (АГ) безперечно відіграє медична сестра, здійснюючи заходи зі зміцнення здоров'я, що забезпечують контроль захворювання, запобігають ускладненням та покращують якість життя пацієнтів та їх сім'ї. Без сумніву, важливим для медичної сестри залишається підвищення теоретичних та практичних знань пацієнтів та заохочення змін у ставленні до поведінки щодо

здоров'я. Медичній сестрі доводиться мати справу з пацієнтами різного віку, з певними соціальними та культурними пріоритетами клієнтів. Однак, об'єктом її діяльності завжди залишається людина. Це потребує від медичної сестри особливих індивідуальних якостей, системи цінностей, світогляду, і, перш за все, осмисленого ставлення до себе як суб'єкта професійної діяльності.

Ключові слова: медична сестра, профілактика, артеріальна гіпертензія, освітні програми

Formulation of the problem. Today, the professional activity of a nurse plays an important role in the patient's recovery. Thus, in Europe and other countries, a nurse is perceived not only as a doctor's assistant, but also as a completely independent medical worker who is able and has the right to independently make decisions regarding the restoration of working capacity and rehabilitation of the patient, as well as diagnosis and treatment [1,2].

In the process of reforming the health care system, the role of secondary medical personnel is being reviewed in order to increase their independence and expand their professional competences. Professionally trained nurses become an important resource in disease prevention [3,4]. After all, the course of most chronic diseases can be controlled to a certain extent and prevent complications, extend the life of patients and improve its quality. Therefore, the importance of the work of nurses in this aspect is difficult to overestimate. However, they must also be motivated to study prevention issues, understand the importance and necessity of such training, and believe in its effectiveness.

Analysis of recent research and publications. Existing work and previous research provide opportunities for specialized nursing practice and research [5], while basic nursing research such as disease prevention would benefit both patients and the community [6]. There is an increasing amount of research conducted by nurses in settings clinical practice, providing relevant research at the bedside of patients. The use of research is important in preparing nurses to make independent practice-related decisions and to solve problems, and in preparing the next generation of registered nurses, as they are expected to be aware of research, read and use existing research to improving their ability to solve problems and make decisions independently in clinical settings [7].

According to research data, in the Swedish health care system, for example, nurses play an increasingly important role in providing highly qualified care to patients with chronic and complex conditions; they are also granted a limited right to prescribe medicines. In Swedish medical centers, the patient is first examined by a nurse, who can then refer the patient to a general practitioner or hospital. In Finland, 80% of patients first consult with nurses, and only then, if necessary, are referred to doctors of the appropriate profile, and only 20% of patients go directly to doctors. In Scandinavian countries, both in cities and in villages, nurses also play a

leading role in health centers. In the Netherlands, the decision to provide care to patients by doctors outside of working hours is made by a nurse based on established criteria [8]. A number of studies have found that nurses rarely have access to continuing education programs to improve their knowledge and skills in blood pressure measurement [9].

The aim of the study. Increasing the effectiveness of prevention of arterial hypertension by implementing educational programs with the participation of nurses.

Presenting main material. In their activities, nurses rely on clinical protocols and have the right to change the regimen of drug therapy within these protocols. In England, for example, nurses specializing in helping people with certain diseases (diabetes or bronchial asthma) replace general practitioners in their day-to-day activities □- conduct outpatient appointments for monitoring and teaching patients or engage in outreach and educational activities aimed at professional development of other medical and social workers. In the USA and Germany, structured disease management programs have been implemented for some conditions (case management), this approach is due to the fact that doctors in these countries often have individual practices, and the outpatient and hospital sectors are separated from each other. Nurses in many cases conduct an initial examination and refer the patient to the appropriate health care facilities. In developed European countries, general practitioners generally do not visit patients at home, except in rare cases, so this is the job of trained nurses.

Currently, more than 402,800 junior specialists with medical education work in medical institutions of Ukraine. Researchers draw attention to the fact that there is a significant difference in both the quantity and quality of training of domestic nurses compared to their foreign counterparts. Many attempts have been made at the official level to raise the prestige, importance and need for the development and support of the nursing workforce in health care and its status in various countries. Evidence of this is the establishment in 1971 of the Standing Committee of Nurses under the European Economic Cooperation, whose first president was a nurse from France, Marie-Paul Florent. An important step in the development of nursing at that time was the adoption of Convention No. 149 "On Employment and Working and Living Conditions of Nursing Personnel" (General Conference of the International Labor Organization, 1977).

Nurses are a key challenge in the secondary prevention of stroke by providing care and supporting patient adherence to secondary prevention measures and lifestyle changes. As the number of people who have had a stroke increases, so do the number of people with disabilities who require chronic care, rehabilitation care and therapy. There is a need for qualified intervention of nurses at the stages of rehabilitation and to prevent recurrence of stroke.

Unfortunately, problems of access to medical care due to inadequate and unfair distribution of human resources for health care are present in many countries

of the world. And this situation does not stimulate the development of the role of nursing practice in a number of countries, despite the fact that hypertension is a common health care problem that can be solved at the level of primary care. Nurses, being the most numerous healthcare workers, can learn to do this job and reduce morbidity rates.

Delayed detection of hypertension increases the patient's risk of developing heart disease, kidney failure, and stroke, which are among the main causes of death in many countries of the world. Therefore, training of healthcare professionals is necessary to ensure the accuracy of blood pressure measurement in order to increase the likelihood of early detection and initiation of treatment.

Although nurses worldwide are involved in the management of patients with hypertension, theoretical guidelines for nurses do not exist. There are theories of self-care and self-management of chronic disease in general, but not in relation to hypertension. There are several theories and models developed to understand what determines nursing behavior. In health care, the health belief model is the most commonly used behavior change model. In this model, goal setting, decision making, and social learning are integrated to make one's own decisions based on positive or negative attitudes. Perceived receptivity and barriers to behavior change are also included.

Other models that are useful for nurses in teaching patients about lifestyle changes are, for example, the transtheoretical model or the stages of change model, where the patient goes through a cycle of training to maintain a new behavior; a model of self-regulation, where the motivation to change one's lifestyle depends on the perceived threat; the theory of defense motivation, according to which the assessment of the severity of a health threat influences the coping response; or the health promotion model, where perceived benefits, barriers to action, self-efficacy, interpersonal, and situational influences influence behavior change.

Care for patients with hypertension has been studied to include lifestyle modification counseling, blood pressure measurement, and referral to a physician. When the nurse is a member of a team with other health professionals who care for a hypertensive patient, there is a reduction in BP. This is the result of a changed lifestyle, more appropriate medication and more frequent returns for follow-up visits. In this context, for the patient, changing lifestyle and taking medication is self-care. Nurses after counseling training implemented more aspects of patient-centeredness and were more purposeful and discussed lifestyle factors with their patients to a greater extent. In addition, effects on parameters of patients' body weight, physical activity, perceived stress, and proportion of patients achieving BP control were demonstrated.

The nurse is uniquely suited for fundamental and existential advocacy beyond simply providing the patient with any correct and objective information and paternalism. The nurse as an advocate must inform the patient and facilitate informed consent, empower and protect autonomy, protect the patient's rights and

interests, provide access to available resources, support patients and represent the patient's views/wishes and not just their needs. The nurse can contribute by assessing patients' psychosocial health and assessing health risks. Personal empowerment helps encourage people to identify their values, needs, goals, and the resources they have to solve problems. Awareness, freedom, choice and responsibility are the four points of empowerment. Nurse consultations were found to include expanding nurse-centered capabilities and functions in hypertension research that changed over time.

For the effectiveness of the work, the relationship between the doctor, the nurse and the patient should be built according to the principle of a single team, the focus of which is the patient. The important partnership between staff, patients and their families to promote health and involve all in care should be recognized.

Conducting educational preventive classes provides the opportunity and real value of successful control of hypertension both at the individual and population level. A patient-centered approach should be implemented, encouraging behavioral changes both during and after training.

Because hypertensive patients need support to successfully adhere to their therapeutic regimens, nurses must take the lead in providing appropriate information to encourage increased patient prevention and treatment options. He should be encouraged to identify lifestyle factors that influence hypertension, identify potential patient problems, and develop a joint plan to prevent complications.

Communication between the nurse and the patient allows for a bond that supports the development of trust. Also, a caring relationship between the two helps build trust and can deepen it. A positive, caring interaction with a patient builds trust and relies on simple things like greeting and responding positively to the patient. The results show that trust is not acquired simply by the status of the nursing profession, but requires genuine effort to develop that trust. In addition, much more research is needed to better understand the extent and complexity of the factors that influence the development of nurse-patient trust. In addition, the benefits of trusting and trusting relationships between nurses and patients ensure care outcomes, and thus healthcare in general should not be underestimated.

Psychoeducation also creates a better understanding of illness for both the patient and family, encouraging independence through self-care and promoting individual responsibility rather than relying entirely on the health care system, ecosystem frameworks, building blocks of a functional health care system, and intermediate level self-care theories. And mainly junior medical personnel, namely nurses, should help in this. It should be noted that the effectiveness of the treatment of each specific patient and the achievement of success in blood pressure control as a whole largely depends on the consistency of the actions of the doctor and the nurse who provide medical care.

The various elements of the nurse's integrated approach to prevention planning provided important, complementary insights into how to design an

intervention to maximize acceptability and ease of implementation by both patients and health professionals.

Conclusion. The reform of the health care system today has expanded the participation of nursing staff in organizational matters. Despite the fact that nurses continue to feel insecure about their own knowledge and skills, it is still important to increase the role of the nurse in the direction of her professional competence, increase her professional and social status, as well as the prestige of work, which will contribute to the improvement of medical care.

References:

1. Petrushchak O. M., Krynytska I. Ya. The role of nursing staff in the modern stage of health system. *Nursing*. 2017;4:48-50.
2. Sirenko YM, Lupai MI, Nesukai OG, Sokolova LK, Dolzhenko MM, Voronkov LG. Control of arterial hypertension in Ukraine: conclusions of experts. *Health of Ukraine in the 21st century* [Internet]. 2017[cited 2020 Sep 21];24. Available: <https://health-ua.com/article/33340-kontrol-arterialno-gperten-z-v-ukran-visnovki-ekspertv>.
3. Ministry of Health of Ukraine [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
4. N.M. Abashnyk The role of the nurse in Ukraine and in the world / N.M. Abashnyk // *Nursing*. – 2019. – No. 4. – P. 7-10. <https://doi.org/10.11603/2411-1597.2019.4.10828>
5. Williams, J.K., Katapodi, M.C., Starkweather, A., Badzek, L., Cashion, A.K., Coleman, B., Advanced nursing practice and research contributions to precision medicine. *Nursing Outlook*, 2016;64(2):117-123
6. Baltzell K, McLemore M, Shattell M, Rankin, S. Impacts on global health from nursing research. *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 2017;96(4):765-766.
7. Meherali SM, Paul P, Profetto-McGrath J. Use of research by undergraduate nursing students: a qualitative descriptive study. *The Qualitative Report*. 2017;22(2):634-654
8. Albarqouni L, Hoffmann T, Straus S, Olsen NR, Young T, Ilic D, et al. Core Competencies in Evidence-Based Practice for Health Professionals: Consensus Statement Based on a Systematic Review and Delphi Survey. *JAMA Netw Open* [Internet]. 2018[cited 2020 Oct 15];1(2):e180281. Available from: <https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/article-abstract/2685621>
9. Cooper, L., Andrew, S., & Fossey, M. (2016). Educating nurses to care for military veterans in civilian hospitals: An integrated literature review. *Nurse Education Today*, 47, 68-73. doi: 10.1016/j.nedt.2016.05.022

Література:

1. Petrushchak O. M., Krynytska I. Ya. The role of nursing staff in the modern stage of health system. *Nursing*. 2017;4:48-50.
2. Sirenko YM, Lupai MI, Nesukai OG, Sokolova LK, Dolzhenko MM, Voronkov LG. Control of arterial hypertension in Ukraine: conclusions of experts. *Health of Ukraine in the 21st century* [Internet]. 2017[cited 2020 Sep 21];24. Available: <https://health-ua.com/article/33340-kontrol-arterialno-gperten-z-v-ukran-visnovki-ekspertv>.
3. Ministry of Health of Ukraine [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
4. N.M. Abashnyk The role of the nurse in Ukraine and in the world / N.M. Abashnyk // *Nursing*. – 2019. – No. 4. – P. 7-10. <https://doi.org/10.11603/2411-1597.2019.4.10828>

5. Williams, J.K., Katapodi, M.C., Starkweather, A., Badzek, L., Cashion, A.K., Coleman, B., Advanced nursing practice and research contributions to precision medicine. *Nursing Outlook*, 2016;64(2):117-123
6. Baltzell K, McLemore M, Shattell M, Rankin, S. Impacts on global health from nursing research. *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 2017;96(4):765-766.
7. Meherali SM, Paul P, Profetto-McGrath J. Use of research by undergraduate nursing students: a qualitative descriptive study. *The Qualitative Report*. 2017;22(2):634-654
8. Albarqouni L, Hoffmann T, Straus S, Olsen NR, Young T, Ilic D, et al. Core Competencies in Evidence-Based Practice for Health Professionals: Consensus Statement Based on a Systematic Review and Delphi Survey. *JAMA Netw Open* [Internet]. 2018[cited 2020 Oct 15]; 1(2):e180281. Available from: <https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/article-abstract/2685621>
9. Cooper, L., Andrew, S., & Fossey, M. (2016). Educating nurses to care for military veterans in civilian hospitals: An integrated literature review. *Nurse Education Today*, 47, 68-73. doi: 10.1016/j.nedt.2016.05.022